

vare, før Residensen for Shah-in- Shah (Kongernes Konge) Teheran, ogsaa naas af Satans Vogn, som da helst skulde gaa videre over Ispahan igennem hele Persien følgende den britiske Telegraflinje ad Postvejen igennem Beluschistans Ørkener til New Chaman.

Kommer hertil Bagdadbanen, mulig med Forbindelse til den persiske Længdebane, vil man derved opnaa, at den store kompakte Masse af gamle Kulturlande kommer i bekvem Forbindelse med Evropa.

Betydningen heraf kan blive ganske enorm. Det drejer sig her om Handelsforbindelser med Lande, der til Tider har været særdeles produktionsdygtige, men som nu i Aarhundre-

der eller et Aartusinde og mere har været i Forfald. Der er ingen Tvivl om, at en mægtig Kultur ved evropæisk Dygtighed atter kan rejse i disse Lande. En Genoplivelse af de gamle Kanalanlæg (Irrigationen) i Mesopotamien, Persien og Afghanistan vil uden Tvivl blive et lukrativt Foretagende, ligesaavel som en Forbedring af de samme Forhold i russisk Centralasien, der staar paa et altfor primitivt Standpunkt, vilde give gode Renter. Hertil kommer endvidere en Undersøgelse af de Skatte, som Afghanistans Bjerge uden Tvivl skjuler i deres Indre og meget andet, som det vil føre for vidt at komme ind paa i denne korte Oversigt.

Ole Olufsen.

Literaturanmeldelser.

Ernst von Hesse-Wartegg. Die Balkanstaaten und ihre Völker. Reisen, Beobachtungen und Erlebnisse. Mit 33 Abbildungen, Verlag Friedrich Pustet, Regensburg. 8°, 389 Sider 1917.

E. v. H-W. er Forfatter af en betydelig Række populære geografiske Værker. Han har rejst viden om i alle Verdensdele, hvor der findes civiliserede Kommunikationsmidler og brugt sine Øjne godt. Resultaterne af sine Oplevelser har han for hvert Afsnit af sine Rejser nedlagt i en Rejsebeskrivelse, der dog ikke er Rejsebeskrivelse i bogstavelig Forstand, men snarere en Blanding af Rejsebeskrivelse og del, Tyskerne kalder Landeskunde. Pionerarbejde i Geografiens Tjeneste har Forf. ikke udført og heller ikke bragt noget egentlig geografisk Nyt, men hans Bøger har alligevel deres store Berettigelse, og man maa være glad over Fremkomsten af dem, da de altid giver en hel Mængde Oplysninger eller snarere gode Oversigter over mondæne Forhold paa Jordkloden. Disse kommer de skolede Geografer sjældent ind paa, og der hører forøvrigt hertil ogsaa en anden Træning end den, den videnskabelige Geograf gennemgaar.

Bogen om Balkanstaterne er i samme Stil som Forf's, mange tidligere udgivne Værker: Rejseindtryk, der er stivet af med en god Del geografiske og historiske Positiviteter og tilsat en begejstret Lyrik over Landenes Naturskønheder. Forf. har rejst paa mange væsentlige Hovedruter i Bosnien, Herzegovina, Serbien, Rumænien, Bulgarien, Græ-

kenland, Albanien, Montenegro og Tyrkiet, og fra sin Vogn, sit Kupévindue, Dampskibets Dæk eller Hotellets Altan giver han en livlig Beskrivelse af hvad, der ligger indenfor hans Horisont. Forf. skriver fængslende, og man følger ham med Interesse, hvad enten det gælder en Beskrivelse af Balkans mange herlige Dale med Floder og Søer og gamle Borge, Bosporus og Prinseøerne, eller et malende Billede af Livet i Monastir, Nisch, Bukarest, Sofia, Konstantinopel etc.

Folk der ønsker en let fordøjelig Oversigt over Balkanlandene, der, kan man vel nok sige, altid er aktuelle, kan meget anbefales at læse E. v. H-W's Bog, idet man nok kan se bort fra Forf's germanske og dog ikke ultra-germanske Synspunkter i politisk Henseende. Det skal tilføjes, at de mange historiske Data, Bogen indeholder, er af Værdi at finde samlet paa et Sted.

Man maa som Forf, meget beklage, at Turisterne ikke i nogen væsentlig Grad har lagt deres Vej igennem disse vidunderlig skønne og minderige gamle Kulturlande. Om Aarsagen hertil behøver man ikke at spørge, og Bogen giver ogsaa Oplysning herom. Om det nogensinde lykkes at skabe Ro i dette Virvar af evropæiske og asiatiske Vædsker, som her flyder sammen, er et stort Spørgsmaal. Saalænge man ikke kan faa Menneskene vænnet af med den Tanke, at Samfundenes Bestaaen og Trivsel i sidste Instans skal afgøres af fysisk Magt, saa længe kan man her som andre Steder lade Spørgsmaalet staa in mente.

Ole Olufsen.